

Cover Page



Universiteit Leiden



The handle <http://hdl.handle.net/1887/138856> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Westerweel, J.

Title: Lokale democratische innovatie: Een juridische analyse

Issue date: 2021-01-14

Literatuurlijst

Andeweg en Thomassen 2011

R.B. Andeweg en J. Thomassen, *Van Afspiegelen naar afrekenen? De toekomst van de Nederlandse democratie*, Leiden: Leiden University Press 2011.

Baiocchi 2003

G. Baiocchi, 'Participation, activism, and politics: The Porto Alegre experiment,' in: A. Fung en E.O. Wright (red.), *Deeping democracy: Institutional innovations in empowered participatory governance*, New York: Verso 2003, p. 45-76.

Barkhuysen e.a. 2014

T. Barkhuysen e.a., *Bestuursrecht in het Awb-tijdperk*, Deventer: Kluwer 2014.

Ten Berge 1978

J.B.J.M. ten Berge, *Decentraliseren met commissies*, Den Haag: VUGA-Boekerij 1978.

Van den Berg en Boogaard 2018

J.Th.J. van den Berg en G. Boogaard, 'De gemeenteraad in Nederland. Schets van de staatsrechtelijke en politieke geschiedenis', in: Vollaard e.a. (red.), *De gemeenteraad. Ontstaan en ontwikkeling van de lokale democratie*, Amsterdam: Boom 2018, p. 41-78.

Van den Berge 2018

L. van den Berge, 'Van government naar governance: besturen onder de radar van het bestuursrecht', *NTB* 2018/40, afl. 5, p. 220-222.

Van den Bergh 1951

G. van den Bergh, 'De gemeentelijke bestuursorganen', in: *Gedenkboek ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de gemeentewet uitgegeven door de vereniging van Nederlandse gemeenten*, Den Haag: VNG 1951.

Van den Bergh 1952

G. van den Bergh, 'Verantwoordelijkheid voor zelfbestuur in de gemeente', in: *Verzamelde staatsrechtelijke opstellen deel II*, Alphen aan den Rijn: Samsom 1952, p. 136-215.

De Beus 2001

J. de Beus, *Een primaat van politiek (oratie UvA)*, Amsterdam: Vossiuspers UvA 2001.

Binnema en Boogaard 2016

H. Binnema en G. Boogaard, 'De G1000: meer dan een experiment?', in: G. Boogaard en A. Michels (red.), *G1000. Ervaringen met burgertoppen*, Den Haag: Boom bestuurskunde 2016, p. 31-43.

Bonnema 2001

W. Bonnema e.a., *Gemeentefinanciën*, Alphen aan den Rijn: Kluwer 2001.

Boogaard 2015

G. Boogaard, 'Van afspiegelingscolleges naar procescolleges. Decentrale coalitievorming in 2014', *Tijdschrift voor Constitutioneel Recht* 2015/4, p. 330-344.

Boogaard 2017

G. Boogaard, 'Levende stemkastjes en het verbod van last. Over artikel 67 Grondwet en de plannen van GeenPeil', *NJB* 2017/5, p. 319-322.

Boogaard 2018

G. Boogaard, 'De Grondwet waarborgt de 'gemengde democratie.' Over de zoektocht naar de gecodificeerde democratie', *RMThemis* 2018/6, p. 240-250.

Boogers en Reussing 2018

M.J.G.J.A. Boogers en G.H. Reussing, *Decentralisatie, schaalvergroting en lokale democratie. Samenvattend onderzoek naar gevolgen voor rollen en posities van lokale bestuurders en naar gevolgen voor bestuurskracht en democratie*, Universiteit Twente 2018.

Boogers en Salome 2014

M.J.G.J.A. Boogers en L.R. Salome, *Gemeenteraadsverkiezingen 2014. Wie stemt, wat en waarom?*, Amersfoort: BMC Onderzoek 2014.

Bovend'Eert e.a. 2011

P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red.), *Constitutionele normen en decentralisatie* (Staat en Recht nr. 4), Deventer: Kluwer 2011.

Bovens e.a. 1995

M. Bovens e.a., *De verplaatsing van de politiek. Een agenda voor democratische vernieuwing*, Amsterdam: Wiarda Beckman Stichting 1995.

Brasz 1960

H.A. Brasz, *Veranderingen in het Nederlandse communalisme. De gemeentebesturen als element in het Nederlandse stelsel van sociale beheersing*, Assen: 1960.

Brederveld 2005

E. Brederveld, *Gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2005.

Broeksteeg 2004

J.L.W. Broeksteeg, *Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid in het staatsrecht*, Deventer: Kluwer 2004.

Broeksteeg 2009

J.L.W. Broeksteeg, 'Over mandaatgebreken en het 'helen' daarvan: een jurisprudentieoverzicht', *Tijdschrift voor ambtenarenrecht* 2009/7-8, p. 375-384.

Broeksteeg 2010

J.L.W. Broeksteeg, 'Gebreken van delegatie: over 'eigen verantwoordelijkheid', de 'aard van de bevoegdheid' en 'het stelsel van de wet'', *Tijdschrift voor ambtenarenrecht* 2010/7-8, p. 351-360.

Broeksteeg 2011

J.L.W. Broeksteeg, 'Dualisering van het provincie- en gemeentebestuur. Over hoofdschap, eindverantwoordelijkheid en autonome bestuursbevoegdheden', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a., *Constitutionele normen en decentralisatie* (Staat en Recht nr. 4), Deventer: Kluwer 2011, p. 105-151.

Bröring en De Graaf 2016

H.E. Bröring en K.J. de Graaf (red.), *Bestuursrecht deel 1: systeem, bevoegdheid, bevoegdheidsuitoefening, handhaving*, Den Haag: Boom Juridisch 2016.

Bunschoten 2002

D.E. Bunschoten, 'Wacht op onze daden! Enige beschouwingen over woorden en daden bij de Wet dualisering gemeentebestuur', *RMThemis* 2002/6, p. 319-334.

Bunschoten 2006

D.E. Bunschoten, 'Het recht van onderzoek van de gemeenteraad', *De Gemeentestem* 2006/20, p. 65-74.

Buys 1883

J.T. Buys, *De Grondwet. Toelichting en kritiek (deel I)*, Arnhem: P. Gouda Quint 1883.

Buys 1887

J.T. Buys, *De Grondwet. Toelichting en kritiek (deel II)*, Arnhem: P. Gouda Quint 1887.

Catt 2002

H. Catt, *Democracy in Practice*, New York: Routledge 2002.

Commissie BBV 2017

Commissie BBV, *Raamwerk BBV: het stelsel van baten en lasten*, Den Haag: Commissie BBV 2017.

Commissie Toekomstgericht lokaal bestuur 2016

Commissie Toekomstgericht lokaal bestuur, *Op weg naar meervoudige democratie. Oproep van de Commissie Toekomstgericht lokaal bestuur*, Den Haag: VNG 2016.

Damen 1996

L.J.A. Damen, 'Kan de ministerraad besluiten nemen?', *Ars Aequi* 1996, afl. 1, p. 47-53.

Damen 2016

L.J.A. Damen, *Bestuursrecht. Deel 1 systeem, bevoegdheid, bevoegdheidsuitoefening en handhaving*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2016.

Denters 2015

S.A.H. Denters, *Controle en verantwoording in een veranderend lokaal bestuur*, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden 2015.

Diamant 2017

M. Diamant, *Het budgetrecht van het Nederlandse parlement in het licht van het Europees economisch bestuur*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Dölle 1981

A.H.M. Dölle, 'Het fractiereglement', *Beleid en Maatschappij* 1981/5, vol. 8, p. 156-162.

Dölle 1999

A.H.M. Dölle, *Wie doet de huishouding? Enkele beschouwingen over artikel 124 lid 1 Grondwet*, Deventer: Tjeenk Willink 1999.

Dölle 2000

A.H.M. Dölle, *Mandaat en delegatie*, Deventer: Tjeenk Willink 2000.

Dölle 2007

A.H.M. Dölle, 'Het labyrint van het lokale referendum', *De Gemeentestem* 2007/15, p. 57-65.

Dölle 2008

A.H.M. Dölle, 'Dualisering van het decentrale bestuur: een terugblik', *RMThemis* 2008/3, p. 102-113.

Dölle en Elzinga 2004

A.H.M. Dölle en D.J. Elzinga, m.m.v. J.W.M. Engels, *Handboek van het Nederlandse gemeenterecht*, Deventer: Kluwer 2004.

Drahmann 2015

A. Drahmann, *Transparante en eerlijke verdeling van schaarse besluiten. Een onderzoek naar de toegevoegde waarde van een transparantieverplichting bij de verdeling van schaarse besluiten in het Nederlandse bestuursrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Elzinga 1982

D.J. Elzinga, *De politieke partij en het constitutionele recht*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1982.

Elzinga 1984

D.J. Elzinga, 'Partijbinding en politieke moraliteit', in: R.A. Koole (red.), *Het belang van politieke partijen*, Groningen: Xeno 1984, p. 158-180.

Elzinga 2003

D.J. Elzinga, 'Een eigen politiek domein voor de direct gekozen burgemeester', in: D.J. Elzinga (red.), *De gekozen burgemeester*, Deventer: Kluwer 2003, p. 17-30.

Elzinga 2004a

D.J. Elzinga, 'De gekozen burgemeester heeft een zeer zwak fundament', *De Gemeentestem* 2004/88, p. 305-311.

Elzinga 2004b

D.J. Elzinga, 'De door de bevolking gekozen burgemeester is strijdig met het politieke primaat van de gemeenteraad', *De Gemeentestem* 2004/181, p. 625-629.

Engels 2003

W.J.M. Engels, 'Burgemeester, dualisme en grondwet', in: D.J. Elzinga (red.), *De gekozen burgemeester*, Deventer: Kluwer 2003, p. 31-43.

Engelsen en Sie Dhian Ho 2004

E.R. Engelsen en M. Sie Dhian Ho, 'Democratische vernieuwing. Luxe of noodzaak?', in: E.R. Engelsen en M. Sie Dhian Ho (red.), *De staat van de democratie. Democratie voorbij de staat. WRR verkenningen 4*, Amsterdam: Amsterdam University Press 2004, p. 17-38.

De Gier 2012

A.A.J. de Gier, 'Het decentralisatie-beginsel als mantra in het ruimtelijk bestuursrecht', *Tijdschrift voor Bouwrecht* 2012/4, p. 362-366.

De Greef 2010

R.J.M.H. de Greef, 'Deelgemeenten, deelgemeentebesturen en territoriale bestuurscommissies: do's and dont's', *De Gemeentestem* 2010/1, p. 1-11.

De Greef 2011

R.J.M.H. de Greef, 'Reorganisatie van de bestuurlijke organisatie en democratische legitimatie. Artikel 3 EP EVRM en artikel 4 Grondwet onder de loep genomen in het licht van de komende wijzigingen in de bestuurlijk organisatie', *TvCR* juli 2011, p. 265-290.

De Greef 2012

R.J.M.H. de Greef, 'Betrokken burgers of burgers betrokken: raadscommissies onder de loep genomen,' *De Gemeentestem* 2012/71, p. 348-355.

De Greef, Munneke en Zijlstra 2012

R.J.M.H. de Greef, S.A.J. Munneke en S.E. Zijlstra, *Binnengemeentelijke decentralisatie na afschaffing van de deelgemeenten en deelgemeentebesturen, advies aan de directie Juridische Zaken gemeente Amsterdam*, Amsterdam: VU 2012.

Godwin 2018

M.L. Godwin, 'Studying participatory budgeting: democratic innovation or budgeting tool?', *State and local government review* 2018, vol. 50 (2), p. 132-144.

De Haan 2018

I. de Haan, 'Het staatsrechtelijke belang van het gemeentelijke enquêterecht', in: M. Duchateau en A. Tollenaar (red.), *Vertrouwen in de lokale rechtsstaat. Decentralisatie als governance-vraagstuk*, Den Haag: Boom juridisch 2018, p. 171-186.

Handreiking actieve informatieplicht 2003

VNG, *Handreiking De actieve informatieplicht van het college van burgemeester en wethouders*, Den Haag: VNG 2003.

Handreiking duale begroting 2002

VNG, *Handreiking duale begroting 2002*, Den Haag: VNG 2002.

Handboek wet revitalisering generiek toezicht 2012

Handboek wet revitalisering generiek toezicht, Den Haag: BZK 2012.

Held 2006

D. Held, *Models of Democracy*, Stanford (Californië): Stanford University Press 2006.

Hendriks 2006

F. Hendriks, *Vitale democratie: Theorie van democratie in actie*, Amsterdam: Amsterdam University Press 2006.

Hendriks 2010

F. Hendriks, *Vital Democracy: A theory of democracy in action*, Oxford: Oxford University Press 2010.

Hendriks e.a. 2016

F. Hendriks e.a., *Bewegende beelden van democratie. Legitimitetsmonitor Democratisch Bestuur 2015*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2016.

Heringa e.a. 2018

A.W. Heringa e.a., *Staatsrecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018 (dertiende druk).

Van der Hoeven 1960

J. Van der Hoeven, 'Verantwoording aan de gemeenteraad', in: G.A. van Poelje (red.), *Opstellen aangeboden aan prof. Mr. Dr. G van den Bergh ter gelegenheid van zijn aftreden als hoogleraar in het Nederlandse staatsrecht aan de Universiteit van Amsterdam*, Alphen aan den Rijn: Samsom 1960, p. 94-116.

Hofman 2011

J. Hofman, *Nederland op weg naar de burgerbegroting (publicatiereeks over burgerparticipatie)*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2011.

Hofman 2017

J. Hofman, *We zijn begonnen. Over de invoering van burgerbegrotingen in Nederland. Over de praktijklessen van de eerste gemeenten en inwoners die er mee begonnen zijn*, Den Haag: Democratic Challenge 2017.

Huart 1925

F.J.A. Huart, *Grondwetsherziening 1917 en 1922*, Arnhem: 1925.

Hurenkamp en Tonkens 2019

M. Hurenkamp en E. Tonkens, 'Democratie vernieuwen: iets minder geloof en wat meer argumenten graag', www.socialevraagstukken.nl/democratie-vernieuwen-iets-minder-geloof-en-meer-argumenten-graag.

I&O Research 2016

I&O Research, *Monitor integriteit en veiligheid openbaar bestuur*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 2016.

Jak 2015a

N. Jak, *Semipublieke instellingen: de juridische positie van instellingen op het snijvlak van overheid en samenleving*, Den Haag: Boom 2016.

Jak 2015b

N. Jak, 'De publieke-taakjurisprudentie verduidelijkt. Over privaatrechtelijke rechtspersonen en het bestuursorgaanbegrip', *JBplus* 2015/2, p. 75-95.

Kleijkers 1993

R.M.M. Kleijkers, *Stemmen zonder last: de functie van het vrije mandaat in het hedendaagse staatsrecht*, Maastricht: Maastricht University Press 1993.

Konijnenbelt 1995

W. Konijnenbelt, 'De Grondwet en het binnenlands bestuur', *Bestuurswetenschappen* 1995/1, p. 24-56.

Konijnenbelt 2013a

W. Konijnenbelt, 'Medebewindsverordeningen en het vraagstuk van delegatie aan B&W', *De Gemeentestem* 2013/102, p. 550-559.

Konijnenbelt 2013b

W. Konijnenbelt, 'Delegatie aan B&W van verordenende bevoegdheid en de betekenis van het derde lid van artikel 156 Gemeentewet', *De Gemeentestem* 2013/132, p. 708-710.

Kooiman en Kan 1931

D. Kooiman en J.B. Kan, *Parlementaire geschiedenis van de wet van 31 januari 1931 tot herziening van de gemeentewet*, Alphen aan den Rijn: Samsom 1931.

Kortmann 1984

C.A.J.M. Kortmann, 'De vrijheid van interne organisatie van de politieke partij', in: R.A. Koole (red.), *Het belang van politieke partijen*, Groningen: Xeno 1984, p. 146-157.

Kortman 1987

C.A.J.M. Kortman, *De Grondwetsherzieningen 1983 en 1987*, Deventer: Kluwer 1987.

Kortmann 2004a

C.A.J.M. Kortmann, *Inconsistentie in het publiekrecht*, Amsterdam: KNAW 2004.

Kortmann 2004b

C.A.J.M. Kortmann, 'Delegatie: twee handen op één buik', *Ars Aequi* 2004/53, 7/8, p. 512-517.

Kortmann 2012

P.P.T. Bovend'Eert e.a., *Kortmann, Constitutioneel Recht*, Deventer: Kluwer 2012.

Kranenburg 1958

R. Kranenburg en J.L. Kranenburg, *Het Nederlands staatsrecht*, Haarlem: Tjeenk Willink 1958.

Van der Krieken 2015

K.H.J. van der Krieken, *Het lokale referendum in Nederland. Een verkenning van de lokale referendumpraktijk in Nederland en scenario's voor de toekomst*, Tilburg: Tilburgse School voor Politiek en Bestuur 2015.

Kummeling en Bovend'Eert 2010

H.R.B.M. Kummeling en P.P.T. Bovend'Eert, *Het Nederlandse Parlement*, Deventer: Kluwer 2010.

Lijphart 1984

A. Lijphart, *Democracies: Patterns of Majoritarian and Consensus Government in Twenty-one Countries*, New Haven: Yale University Press 1984.

Lokaal Kiezersonderzoek 2018.

Stichting KiezersOnderzoek Nederland, *Democratie dichterbij: Lokaal Kiezersonderzoek 2018*, Universiteit Twente 2018.

Van der Meer en Ham 2019

J. van der Meer en M. Ham, Interview Niesco Dubbelboer: 'genoeg geëxperimenteerd, geef burgers een grotere rol', *Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken* 2019/1, p. 19-21.

Van Merriënboer 2011

J.C.F.J. van Merriënboer, 'Verpest door een partijdige grondwetgever. De werdegang van het ontwerp-hoofdstuk 7 in het parlement (1966-1982)', in: P.P.T. Bovend'Eert e.a. (red.), *Constitutionele normen en decentralisatie* (Staat en Recht nr. 4), Deventer: Kluwer 2011, p. 9-24.

Michels 2011a

A. Michels, 'Innovations in democratic governance: how does citizen participation contribute to a better democracy?', *International Review of Administrative Sciences* 2011, vol. 77 (2), p. 275-293.

Michels 2011b

A. Michels, 'De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora', *Bestuurskunde* 2011/2, p. 75-84.

Michels en Binnema 2016

A. Michels en H. Binnema, 'Loting en diversiteit. Te hoge verwachtingen', in: G. Boogaard en A. Michels (red.), *G1000. Ervaringen met burgertoppen*, Den Haag: Boom bestuurskunde 2016, p. 59-71.

Michels en De Graaf 2010

A. Michels en L. de Graaf, 'Examining citizen participation: local participatory policy making and democracy', *Local Government Studies* 2010, vol. 36 (4), p. 477-491.

Munneke 2006

S.A.J. Munneke, *Inlichtingenplichten en verschoningsgronden in het staatsrecht*, Deventer: Kluwer 2006.

Nationaal raadsledenonderzoek 2017

Daadkracht, Nationaal raadsledenonderzoek 2017, Nijmegen: 2017.

Nehmelman 2013

R. Nehmelman, 'Recht doen aan het decentralisatiebeginsel', in: P.J.J. van Buuren e.a. (red.), *Toonbeelden. Gedachten over provinciaal omgevingsrecht ter herinnering aan Toon de Gier*, Deventer: Kluwer 2012, p. 91-102.

Van Ommeren 2016

F.J. van Ommeren, 'Fluoridering (wettelijke grondslag)', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek: Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer 2016, p. 49-60.

Van Ommeren 1996

F.J. van Ommeren, *De verplichting verankerd. De reikwijdte van het legaliteitsbeginsel en het materiële wetsbegrip*, Deventer: Tjeenk Willink 1996.

Oosterhagen 2012

M. Oosterhagen, 'Het wetsvoorstel afschaffing deelgemeenten', *De Gemeentestem* 2012/39, p. 189-193.

Oppenheim 1913a

J. Oppenheim, *Het Nederlandsch gemeenterecht (deel I)*, Haarlem: 1913.

Oppenheim 1913b

J. Oppenheim, *Het Nederlandsch gemeenterecht (deel II)*, Haarlem: 1913.

Van Ostaaijen 2013

J.J.C. van Ostaaijen, 'Afrekenen met deelgemeenten: het functioneren van binnengemeentelijke decentralisatie in Rotterdam en Antwerpen en een vergelijking met dorps- en wijkraden', *Bestuurswetenschappen* 2013/5 (6), p. 94-114.

Van Ostaaijen 2016

J.J.C. van Ostaaijen, *Hard naar het college, zacht naar de samenleving. Op zoek naar een nieuwe verbindende rol van de gemeenteraad*, Tilburg: Tilburgse School voor Politiek en Bestuur 2016.

Van Ostaaijen 2018

J.J.C. van Ostaaijen, *Tussen eerste overheid en tweederangsdemocratie. Het functioneren van de lokale democratie in Nederland*, Den Haag: Boom bestuurskunde 2018.

Oud 1947

P.J. Oud, *Het constitutioneel recht van het Koninkrijk der Nederlanden (deel II)*, Zwolle: Tjeenk Willink 1947.

Oud 1956

P.J. Oud, *Handboek voor het Nederlands Gemeenterecht (deel I)*, Zwolle: Tjeenk Willink 1956.

Oud 1959

P.J. Oud, *Handboek voor het Nederlands Gemeenterecht (deel II)*, Zwolle: Tjeenk Willink 1959.

Oud 1963

P.J. Oud, *Handboek voor het Nederlands Gemeenterecht (deel III)*, Zwolle: Tjeenk Willink 1963.

Den Ouden 2016

W. den Ouden, 'Het coöperatieve bestuursorgaan', *NTB* 2016/52, afl. 10, p. 387-392.

Den Ouden, Jacobs en Verheij 2011

W. den Ouden, M.J. Jacobs en N. Verheij, *Subsidierecht*, Deventer: Kluwer 2011.

Overkleeft-Verburg 2009

G. Overkleeft-Verburg, 'Stichting Silicose (bestuursorgaan)', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek: Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Kluwer 2009, p. 361-399.

Peters 2015

J.A.F. Peters, 'De publieke-taakjurisprudentie geijkt', *NTB* 2015/23, p. 172-181.

Peters 2016a

J.A.F. Peters, 'Het klassieke b-orgaan in de nieuwe tijd', *JBPlus* 2016/3, p. 177-195.

Peters 2016b

J.A.F. Peters, 'Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schiphol. Besluit en bestuursorgaan', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *AB Klassiek. Standaarduitspraken bestuursrecht, opnieuw en thematisch geannoteerd*, Deventer: Wolters Kluwer 2016, p. 673-686.

Peters 2019

J.A.F. Peters, 'Verbonden begrippen. Over de verhouding tussen subjectbegrip bestuursorgaan en rechtspersoon', in: T. Barkhuysen e.a. (red.), *25 jaar Awb in eenheid en verscheidenheid*, Deventer: Wolters Kluwer 2019, p. 269-280.

Van Poelje 1914

G.A. van Poelje, *Hedendaagsch gemeenterecht*, Den Haag: Nijhoff 1914.

Van der Pot 2014

D.J. Elzinga, R. de Lange en H.G. Hoogers, *Van der Pot. Handboek van het Nederlandse staatsrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

Poppelaars 2018

S.P. Poppelaars, *Het nationale budgetrecht en Europese integratie. De juridische consequenties van Europese integratie voor het Nederlandse en het Duitse budgetrecht* (Staat en Recht nr. 36), Deventer: Wolters Kluwer 2018.

Putters 2015

K. Putters, *Democratie is meer dan politiek. Over het vertrouwen van burgers in politieke en maatschappelijke democratie, lezing t.b.v. het Genootschap van Oud-Senatoren*, d.d. 24-09-2015.

Rapport Staatscommissie-Cals/Donner 1971

Staatscommissie van Advies inzake de Grondwet en de Kieswet, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 26 augustus 1967, nr. 1, Den Haag: 1971.

Rapport Staatscommissie-Elzinga 2000

Dualisme en lokale democratie. Rapport van de Staatscommissie Dualisme en lokale democratie, Samsom 2000.

Rapport Staatscommissie-Oppenheim 1914

Staatscommissie tot onderzoek van de vraag, welk stelsel van evenredig kiesrecht voor onze vertegenwoordigende lichamen het verkieslijkst is, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 15 november 1913, nr. 45, Den Haag: 1914.

Rapport Staatscommissie-Remkes

Lage drempels, hoge dijken. Democratie en rechtsstaat in balans, Amsterdam: Boom 2018.

Rapport Staatscommissie-Ruys de Beerenbrouck 1920

Staatscommissie aan welke is opgedragen de voorbereiding van eene herziening van de Grondwet, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 20 december 1918, nr. 78, Den Haag: 1920.

Rapport Staatscommissie-Th. Heemskerk 1912

Staatscommissie tot onderzoek van de vraag, welke wijzigingen in de Grondwet behoren te worden aangebracht, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 24 maart 1910, nr. 16, Den Haag: 1912.

Rapport Staatscommissie-Thorbecke 1848

Verslag der commissie, bij besluit van 17 maart jl. benoemt tot voordragt van een volledig ontwerp van grondwetsherziening, Den Haag: 1848.

Rapport Staatscommissie-Van Schaik 1954

Staatscommissie ingesteld bij Koninklijk Besluit van 17 april 1950, nr. 25, Den Haag: 1954.

Van Reybrouck 2015

D. van Reybrouck, *Tegen verkiezingen*, Amsterdam: De Bezige Bij 2015.

Rfv 2011

Raad voor de financiële verhoudingen, *Verdelen, vertrouwen en verantwoordeten. Een heroriëntatie op de financiële verhoudingen*, Den Haag: 2011.

ROB 1997

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Op de grens van monisme en dualisme*, Den Haag: 1997.

ROB 2002

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Het openbaar bestuur in de Grondwet. Advies modernisering hoofdstuk 7 van de Grondwet deel I*, Den Haag: 2002.

ROB 2003

Raad voor het Openbaar Bestuur, *De gekozen burgemeester. Een kwestie van kiezen*, Den Haag: 2003.

ROB 2015

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Wisselwerking: naar een betere samenwerking tussen gemeenteraden en de bovengemeentelijke samenwerking*, Den Haag: 2015.

ROB 2016

Raad voor het Openbaar Bestuur, *15,9 uur: De verbindende rol van het raadslid in een vitale democratie*, Den Haag: 2016.

ROB 2017

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Democratie is méér dan politiek alleen. Burgers aan het roer in hun leefwereld*, Den Haag: 2017.

ROB 2019

Raad voor het Openbaar Bestuur, *Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen*, Den Haag: 2019.

Schaake en Corver 2017

E.E. Schaake en D. Corver, 'Delegatie van de verordenende bevoegdheid: de Centrale Raad oordeelt dat de essentialia-doctrine ook onder de Wmo 2015 van toepassing blijft', *De Gemeentestem* 2017/144, p. 752-758.

Schaap e.a. 2018

L. Schaap (red.), *Ambitie & Ambivalentie. Vernieuwing van de lokale democratie in Nederland*, Tilburg: Tilburg Center for Regional Law and Governance 2018.

Schlössels e.a. 2017

Schlössels e.a., *Kern van het bestuursrecht*, Den Haag: Boom Juridisch 2017.

Schlössels en Zijlstra 2017

R.J.N. Schlössels en S.E. Zijlstra, *Bestuursrecht in de sociale rechtsstaat (Band 1)* (Handboeken staats- en bestuursrecht), Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Schram, Van Twist en Van der Steen 2016

J. Schram, M. Van Twist en M. van der Steen, *Kansrijk maar kwetsbaar, burgeraudits als nieuwe vorm van burgerparticipatie*, Den Haag: NSOB 2016.

Schram, Van Twist en Van der Steen 2017

J. Schram, M. Van Twist en M. van der Steen, *Raad en hulpstroepen, hefboomen ter versterking van de controlerende taak van de gemeenteraad*, Den Haag: NSOB 2017.

Schram, Van Twist en Van der Steen 2018

J. Schram, M. Van Twist en M. van der Steen, *Een blik van buiten. Hoe burgers betrokken (kunnen) zijn bij controle en verantwoording*, Den Haag: NSOB 2018.

Schutgens en Sillen 2017

R.J.B. Schutgens en J.J.J. Sillen, 'De grondwettigheid van wetgevings-referenda', *RMThemis* 2017/4, p. 190-198.

SCP 2013/4

P. Dekker, J. den Ridder en P. van Houwelingen, *Burgerperspectieven 2013/4 (Continu onderzoek burgerperspectieven)*, Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau 2013.

Severijnen 2003

J.W. Severijnen, *Mandaat, delegatie en attributie (praktijkdossier Algemene wet bestuursrecht)*, Deventer: Kluwer 2003.

Sintomer, Röcke en Herzberg 2016

Y. Sintomer, A. Röcke en C. Herzberg, *Participatory budgetting in Europe. Democracy and Public Governance*, New York: Routledge 2016.

Sleutelaar 1902

F. Sleutelaar, *Woningwet. Met Inleiding en Aanteekeningen benevens tekst der Gezondheidswet en der algemeene maatregelen van bestuur tot uitvoering van beide wetten*, Haarlem: 1902.

Smith 2009

G. Smith, *Democratic Innovations. Designing Institutions for Citizen Participation*, Cambridge: Cambridge University Press 2009.

Tekst & Commentaar Algemene wet bestuursrecht 2019

T.C. Borman, *Tekst & Commentaar Algemene wet bestuursrecht*, digitale uitgave Wolters Kluwer 2019.

Tekst & Commentaar Gemeentewet Provinciewet 2017

T.D. Cammelbeeck en R. Nehmelman (red.), *Tekst & Commentaar. De tekst van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen voorzien van commentaar*, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Tekst & Commentaar Grondwet en Statuut 2015

Bovend'Eert e.a., *Tekst & Commentaar. De tekst van de Grondwet en het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden voorzien van commentaar*, Deventer: Wolters Kluwer 2015.

Thorbecke 1841

J.R. Thorbecke, *Aanteekeningen op de Grondwet*, Leiden: 1841.

Thorbecke 1847

J.R. Thorbecke, *Over plaatselijke begrooting*, Leiden: 1847.

Tonkens 2014

E. Tonkens, *Vijf misvattingen over de participatiesamenleving*, Afscheidsrede Evelien Tonkens, uitgesproken bij haar afscheid als Bijzonder Hoogleraar Actief Burgerschap aan de Universiteit van Amsterdam op 1 mei 2014.

Tonkens e.a. 2015

E. Tonkens e.a., *Montessori democratie. Spanningen tussen burgerparticipatie en de lokale politiek*, Amsterdam: Amsterdam University Press 2015.

In 't Veld 2013

R. in 't Veld, *De gemeenteraad in de toekomst: een tedere balans* 2013.

Veen 1994

T. Veen, *De Staten-Generaal vertegenwoordigen het gehele Nederlandse volk. De leden stemmen zonder last. Interpretaties van twee Grondwetsartikelen*, Nijmegen: Ars Aequi Libri 1994.

VNG 2017

Vereniging voor Nederlandse Gemeenten, *Position paper klimaatbestendige gemeenten*, Den Haag: VNG 2017.

Voermans en Waling 2018

W.J.M. Voermans en G. Waling, *Gemeente in de genen. Tradities en toekomst van de lokale democratie in Nederland*, Amsterdam: Prometheus 2018.

De Vries 2001

J. de Vries, 'De (gemeente)raad van toezicht?', *De Gemeentestem* 2001/7149, 1, p. 477-483.

De Vries 2003a

J. de Vries, 'De gemeente, de dualisering en de Grondwet. De adviezen van de Raad voor het openbaar bestuur over modernisering van hoofdstuk 7 van de Grondwet', *De Gemeentestem* 2003/27, p. 93-102.

De Vries 2003b

J. de Vries, 'Wat doen we met de burgemeester?', *De Gemeentestem* 2003/59, p. 189-196.

De Vries 2003c

F. de Vries, 'Het hoofdschap van de raad en de verkiezing van de burgemeester', in: *De gekozen burgemeester*, D.J. Elzinga (red.), Deventer: Kluwer 2003, p. 59-72.

De Vries 2004

J. de Vries, 'Nogmaals de direct gekozen burgemeester', *De Gemeentestem* 2004/10, p. 42-45.

De Vries en Van Poelje 1931

C.W. de Vries en G.A. van Poelje, *Bronnen tot de kennis van de gemeentewet*, Rotterdam: 1931.

Warmelink 1993

H.G. Warmelink, *Parlement en begroting*, Groningen: Wolters-Noordhoff 1993.

Werkgroep-Proeve 1966

Werkgroep-Proeve, *Proeve van een nieuwe Grondwet*, Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken 1966.

Westerweel 2018

J. Westerweel, 'Burgerbegrotingen en het budgetrecht: over de mogelijkheden en grenzen van burgerparticipatie bij de gemeentelijke begroting', in: N.S. Efthymiou, J. Goossens en R. de Lange (red.), *Democratie: nieuwe ontwikkelingen*, Oosterwijk: Wolf Legal Publishers 2018, p. 109-130.

Westerweel en Cohen 2018

J. Westerweel en M.J. Cohen, 'Burgerparticipatie op gemeentelijk niveau. Overzicht van recente ontwikkelingen', in: A.W. Heringa en J. Schinkelshoek (red.), *Een goede raad. Stand van de lokale democratie na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018*, Den Haag: Boom juridisch 2018, p. 47-57.

Westerweel en Van Tienen 2017

J. Westerweel en F.J.H. van Tienen, 'Experimenteeruimte bij gemeentelijke referenda: verschil moet er zijn?', in: V.I. Daskalova en M.A. Heldeweg (red.), *Constitutionele mogelijkheden en beperkingen voor experimenteel handelen en experimentele wetgeving*, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers 2017, p. 177-191.

Van Wijk 2014

W. Konijnenbelt en R.M. Van Male, *Hoofdstukken van bestuursrecht*, Deventer: Kluwer 2014.

WODC 2017

Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (uitgevoerd door onderzoeksbureau Pro Facto), *Criminele beïnvloeding van het lokale openbaar bestuur*, Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie 2017.

Van der Woude 2011

W. van der Woude, *Financiële controle in het gemeenterecht. Een juridisch onderzoek naar de 'dualisering van de financiële functie'* (diss. Groningen), Deventer: Kluwer 2011.

Van der Woude 2015

W. van der Woude, *digitaal commentaar bij artikel 131 van de Nederlandse Grondwet*, te vinden op www.nederlandrechtsstaat.nl.

Zijlstra 1997

S.E. Zijlstra, *Zelfstandige bestuursorganen in een democratische rechtsstaat. Een onderzoek naar democratisch-rechtsstatelijke en positief-rechtelijke aspecten van het gebruik van zelfstandige bestuursorganen, meer in het bijzonder op gemeentelijk niveau*, Den Haag: VUGA uitgeverij 1997.

Zijlstra 2009

S.E. Zijlstra, *Bestuurlijk organisatierecht* (Handboeken staats- en bestuursrecht), Deventer: Kluwer 2009.

Zijlstra e.a. 2012

Zijlstra e.a., *Wetgeven. Handboek voor de centrale en decentrale overheid* (Handboeken staats- en bestuursrecht), Deventer: Kluwer 2012.

Van Zuylen en Steur

J. Van Zuylen en B. Steur, 'Een teken van vitaliteit', *Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken* 2019/1, p. 32-35.

Jurisprudentie

Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State

ARRvS (vz.) 18 mei 1993, ECLI:NL:RVS:1993:AN3653, *AB* 1994, 333, m.nt. S.E. Zijlstra.

ABRvS 31 januari 1997, ECLI:NL:RVS:1997:AJ9245, *AB* 1997, 440.

ABRvS 21 januari 1997, ECLI:NL:RVS:1997:ZF2910, *Gst.* 1997, 7052, nr. 10, m.nt. J.M.H.F. Teunissen.

ABRvS 28 november 1997, ECLI:NL:RVS:1997:AN5484, *Gst.* 1997, 7066, nr. 4, m.nt. H.Ph.J.A.M. Hennekens.

ABRvS 15 februari 1999, ECLI:NL:RVS:1999:AH6679, *Gst.* 1999, 7098, nr. 2, m.nt. H.Ph.J.A.M. Hennekens.

ABRvS 16 februari 1999, ECLI:NL:RVS:1999:AN5954, *AB* 1999, 196.

ABRvS 10 augustus 2000, ECLI:NL:RVS:2000:AN6492, *AB* 2000, 424, m.nt. A.G.A. Nijmeijer.

ABRvS 19 maart 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AF6023, *Gst.* 2003, 108, m.nt. R. Kooper.

ABRvS 19 maart 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AF6023, *AB* 2003, 301, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 6 augustus 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AI0786, *AB* 2004, 140, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 4 april 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA2231, *JB* 2007, 101.

ABRvS 27 juni 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA8144.

ABRvS 27 juni 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA8145, *Gst.* 2007, 120, m.nt. J. de Vries.

ABRvS 4 augustus 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BN3203, *AB* 2010, 273, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3379, *AB* 2015, 129, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 17 september 2014, ECLI:NL:RVS:2014:3394, *AB* 2015, 130, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 13 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1548, *AB* 2015, 308, m.nt. W. den Ouden.

ABRvS 7 augustus 2013, ECLI:NL:RVS:2013:615, *AB* 2013, 407, m.nt. L.M. Koenraad en J.A.F. Peters.

ABRvS 7 mei 2014, ECLI:NL:RVS:2014:1625, *Gst.* 2014, 92, m.nt. R.J.M.H. de Greef.

ABRvS 23 juni 2014, ECLI:NL:RVS:2014:2260.

ABRvS 18 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1307, *AB* 2016, 246, m.nt. J.A.F. Peters.

ABRvS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:589.

ABRvS 13 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:413, *AB* 2019, 321, m.nt. W. den Ouden.

ABRvS 13 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:413, *Gst.* 2019, 86, m.nt. E.M.M.A Driessen.

Centrale Raad van Beroep

CRvB 3 maart 2004, ECLI:NL:CRVB:2004:AO5433, *JSV* 2004, 70.

CRvB 7 juni 2007, ECLI:NL:CRVB:2007:BA6874.

CRvB 11 juli 2008, ECLI:NL:CRVB:2008:BD6943, *Gst.* 2008, 115, m.nt. J.M.H.F. Teunissen.

CRvB 10 november 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BK2862.

CRvB 15 augustus 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2554, *JB* 2018, 166, m.nt. J.A.F. Peters.

CRvB 15 augustus 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2554, *Gst.* 2018, 142, m.nt. N. Jak.

CRvB 15 augustus 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:2554, *AB* 2019, 80, m.nt. C.W.C.A. Bruggeman.

College van Beroep voor het Bedrijfsleven

CBB 27 november 2018, ECLI:NL:CBB:2018:634, *Gst.* 2019, 34, m.nt. N. Jak.

CBB 27 november 2018, ECLI:NL:CBB:2018:634, *JB* 2019, 29.

Hoge Raad

HR 5 oktober 1849, *W* 1058 (*De Bourbon*).

HR 8 mei 1877, *W* 4119 (*Onverschuldigde Staat*).

HR 16 juni 1950, *NJ* 1951, 653 (*Haarlemmermeer*).

HR 10 april 1987, ECLI:NL:PHR:1987:AG5573, *NJ* 1988, 148; *AB* 1987, 336 (*GCN/Nieuwegein I*).

Rechtbanken

Rechtbank 's-Gravenhage 24 februari 2010, ECLI:NL:RBSGR:2010:BL6114.

Rechtbank Amsterdam 8 oktober 2015, ECLI:NL:RBAMS:2015:6952, *Gst.* 2016, 10, m.nt. R.J.M.H. de Greef.

Rechtbank Noord-Holland 19 januari 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:304.

Rechtbank Oost-Brabant 30 mei 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:2592.

Rechtbank Limburg 22 augustus 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:7917.

Rechtbank Limburg 22 augustus 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:7919.

Koninklijk Besluit

KB 21 september 1994, *Gst.* 1994, 6999, m.nt. E. Brederveld.

Officiële Stukken

Kamerstukken

- Kamerstukken II* 1949/50, 1707, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1958/59, 5460, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1961/62, 6627, nr. 2.
- Kamerstukken II* 1961/62, 6627, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1963/64, 6627, nr. 4.
- Kamerstukken II* 1963/64, 6627, nr. 5.
- Kamerstukken II* 1963/64, 6627, nr. 8.
- Kamerstukken II* 1968/69, 9882, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1975/76, 13872, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1975/76, 13990, nr. 2.
- Kamerstukken II* 1975/76, 13990, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1976/77, 13990, nr. 6.
- Kamerstukken II* 1976/77, 13872, nr. 7.
- Kamerstukken II* 1976/77, 14224, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1976/77, 14222, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1976/77, 13990, nr. 5.
- Kamerstukken II* 1976/77, 13990, nr. 8.
- Kamerstukken II* 1978/79, 13990, nr. 22.
- Kamerstukken I* 1978/79, 13872 en 13873, nr. 96a.
- Kamerstukken II* 1985/86, 19403, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1988/89, 19403, nr. 10.
- Kamerstukken II* 1988/89, 19403, nr. 11.
- Kamerstukken II* 1988/89, 19403, nr. 16.
- Kamerstukken II* 1988/89, 21221, nr. 2.
- Kamerstukken II* 1988/89, 21221, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1989/90, 19836, nr. 15.
- Kamerstukken I* 1990/91, 19403, nr. 64b.
- Kamerstukken II* 1990/91, 21221, nr. 5.
- Kamerstukken II* 1990/91, 21221, nr. 6.
- Kamerstukken II* 1990/91, 21221, nr. 8.
- Kamerstukken II* 1993/94, 23700, nr. 3.
- Kamerstukken II* 1994/95, 23700, nr. 5.
- Kamerstukken II* 1999/00, 26800, VII, nr. 42.
- Kamerstukken II* 2000/01, 27751, nr. A.
- Kamerstukken II* 2000/01, 27751, nr. 3.
- Kamerstukken II* 2000/01, 27751, nr. 5.
- Kamerstukken II* 2000/01, 27751, nr. 6.

Kamerstukken II 2000/01, 27751, nr. 56.
Kamerstukken II 2000/01, 27751, nr. 72.
Kamerstukken I 2001/02, 27751, nr. 10a.
Kamerstukken I 2001/02, 27751, nr. 10b.
Kamerstukken I 2001/02, 27751, nr. 10c.
Kamerstukken I 2001/02, 27751, nr. 10d.
Kamerstukken II 2002/03, 28759, nr. 1.
Kamerstukken II 2002/03, 28769, nr. A.
Kamerstukken II 2004/05, 29864, nr. 5.
Kamerstukken II 2011/12, 33017, nr. 3.
Kamerstukken II 2011/12, 33017, nr. 4.
Kamerstukken II 2011/12, 33017, nr. 6.
Kamerstukken II 2011/12, 33017, nr. 17.
Kamerstukken I 2012/13, 33017, nr. B.
Kamerstukken I 2012/13, 33017, nr. D.
Kamerstukken II 2014/15, 31570, nr. 28.
Kamerstukken II 2014/15, 31570, nr. 29.
Kamerstukken II 2015/16, 34423, nr. 4.
Kamerstukken II 2015/16, 34449, nr. 4.
Kamerstukken I 2018/19, 34716, nr. I.
Kamerbrief van 26 juni 2019 (Kabinetsstandpunt over het advies van de staatscommissie parlementair stelsel).

Handelingen

Handelingen II 1947/48, 796.
Handelingen II 15 april 1964, 6627.
Handelingen II 27 februari 1979, 13990/13991/13993/13994/13995.
Handelingen II 16 december 1991, 21221/21659/22061/22320.
Handelingen I 2001/02, 27751.
Handelingen I 29 januari 2013, 33017.
Handelingen I 21 april 2015, 33239.
Handelingen I 13 november 2018, 34716.

Staatsblad

Stb. 1901, 158.
Stb. 1914, 301.
Stb. 1993, 589.
Stb. 1998, 588.
Stb. 2002, 111.
Stb. 2003, 27.
Stb. 2003, 366.
Stb. 2005, 270.
Stb. 2006, 572.
Stb. 2006, 573.
Stb. 2016, 101.
Stb. 2017, 302.

Staatscourant

Stcrt. 2003, 29.

Stcrt. 2016, 16004.

Stcrt. 2016, 20622.

Lijst van casusdocumenten

Sociale raad

- Raadsvoorstel 2014-111 (Instellen werkgroep Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 11 november 2014.
- Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas, vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.
- Geamendeerd raadsbesluit 2015-028 (Notitie uitwerking en uitvoering Sociale Raad Peel en Maas), vastgesteld in de raadsvergadering van 14 april 2015.
- Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 10 oktober 2015, te vinden www.socialeraad.nl.
- Motie aanbevelingen Sociale Raad, aangenomen in de raadsvergadering van 10 november 2015.
- Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 4 juni 2016, te vinden op www.socialeraad.nl.
- Geluidsfragment opiniërende raadsvergadering 13 juli 2016.
- Verslag Sociale Raad, bijeenkomst 8 april 2017, te vinden op www.socialeraad.nl.
- Geluidsfragment opiniërende en besluitvormende raadsvergadering 23 mei 2017.
- Evaluatie Sociale Raad (bijlage bij de raadsvergadering van 20 februari 2018).
- Geluidsfragment opiniërende en besluitvormende raadsvergadering 20 februari 2018.

Burgerjury Rotterdam

- Coalitieakkoord Leefbaar Rotterdam, D66 en CDA 2014-2018: *Rotterdam. Volle kracht vooruit.*
- Collegeprogramma 2014-2018: *#Kendoe.*
- Drift, EUR en RUG, *Een kwestie van kiezen. Naar een complementaire democratie voor alle Rotterdammers*, onderzoeksrapport Evaluatie Bestuurlijk Model Rotterdam 2016.
- Terugkoppeling eerste bijeenkomst Burgerjury van 7 april 2015.
- Terugkoppeling tweede bijeenkomst Burgerjury van 27 oktober 2015.
- Terugkoppeling derde bijeenkomst Burgerjury van 12 april 2016.
- Terugkoppeling vierde bijeenkomst Burgerjury van 4 oktober 2016.
- Terugkoppeling vijfde bijeenkomst Burgerjury van 11 april 2017.
- Terugkoppeling zesde bijeenkomst Burgerjury van 10 oktober 2017.
- Motie *100 keer Werkfit bij bedrijven*, aangenomen in de raadsvergadering van 18 juni 2015.

Breda Begroot

- Coalitieakkoord VVD, CDA, D66 en GroenLinks 2010-2014: *@ Breda*.
- Begroting gemeente Breda 2015.
- Coalitieakkoord VVD, PvdA, D66 en SP 2015-2018: *focus op vooruitgang*.
- Coalitieakkoord VVD, D66 en PvdA 2018-2022: *lef en liefde*.
- Voorjaarsnota 2019.
- Startnotitie Breda Begroot, bijlage bij de raadsvergadering van de gemeente Breda van 16 juli 2015.
- Raadsvoorstel 43667 van de gemeente Breda van 16 juli 2015.
- Evaluatie Breda Begroot, bijlage bij de raadsvergadering van de gemeente Breda van 26 juli 2016.
- Bestuursvoorstel 45105 van de gemeente Breda van 26 juli 2016, raadscommissie Bestuur.
- Brief van 24 juli 2017 van Wethouder Van Lunteren aan de gemeenteraad van Breda.
- Motie 22 *Inspiratie zoeken voor begrotingen op wijkniveau*, Trots/O.P.A., SP, D66 en Elbertse/Groeneweg, ingediend tijdens de raadsvergadering van de gemeente Breda van 9 november 2017.
- Notulen raadsvergadering gemeente Breda 9 november 2017.
- Jaarstukken gemeente Breda 2017.

Coöperatieve Wijkraad

- Agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 20 december 2017 (punt 2a, raadsvoorstel 7 december 2017, nr. 6698214).
- Coalitieakkoord D66, PvdA, GroenLinks en VVD 2014-2018: *Voor de Verandering*.
- Coalitieakkoord 2019-2022 GroenLinks, PvdA, D66 en ChristenUnie: *Gezond, Groen, Gelukkig Groningen*.
- Agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 23 maart 2016 (bijlage bij punt 2, Gebiedsgericht werken en de rol van de Gemeenteraad).
- Agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 25 januari 2017 (bijlage bij punt 9, Experimenteren in het gebiedsgericht werken, raadsvoorstel 12 januari 2017, nr. 6132960).
- Intern document Coöperatieve wijkraad.
- Agenda van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 25 januari 2017 (Amendement 2 onder punt 9, ‘geen gelote raadsleden’).
- Besluitenlijst van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 25 januari 2017 (punt 9).
- Notulen van de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 25 januari 2017.
- Conceptverordening Coöperatieve Wijkraad Oosterpark 20 juni 2017.
- Conceptverordening Coöperatieve Wijkraad Oosterpark 28 augustus 2017.
- Lijst van ingekomen collegebrieven voor de openbare vergadering van de gemeenteraad Groningen van 27 september 2017 (nr. 60, Spelregels Experiment Coöperatieve Wijkraad).

- Spelregels Experiment Coöperatieve Wijkraad Oosterpark, <http://cooperatieve-wijkraad050.nl/cooperatieve-wijkraad-oosterparkwijk/waarover-gaat-het>.
- Begroting voor het jaar 2017 van de gemeente Groningen.
- Begroting voor het jaar 2018 van de gemeente Groningen.
- Jaarverslag Coöperatieve Wijkraad 2018.

Trefwoordenregister

(Verwezen wordt naar de paginanummers.)

A

accountant	220, 232
algemeen vertegenwoordigende organen	40, 114
andere commissies	91
attributie	72, 82
autonomie	32, 166, 178

B

begroting	266, 287
-allocatie	285, 296
-autorisatie	282
-controle en verantwoording	294
-functies	280
-programma	267, 284
-vereisten	268
bestuurscommissies	89
bestuursorganen	98
-a-organen	99
-b-organen	107
burgemeester	32
-gekozen	182, 187

C

college	
-verantwoording	208
college van burgemeester en wethouders	32, 163, 208
-budgetrecht	179
-delegatie	73, 274
-ontslag	179, 214
-uitvoeringsinformatie	270, 273, 297
-verantwoording	163, 169, 218, 226
commissiestelsel	36, 40, 46, 83
-andere commissie	88, 91
-bestuurscommissie	46, 87, 245
-deelgemeenten	45, 86, 92, 117
-introductie	83
-raadscommissie	87

communalisme	34, 37, 85
controle	210, 242
-politieke controle	210, 217, 238, 247
-rechtsstatelijke controle	210, 212, 217, 238, 247
D	
decentralisatie	36, 83
-beginsel	50
-functioneel	36, 83
-territoriaal	36, 83
delegatie	72, 82, 93, 164, 246, 272
-delegeren	35, 39
-gesloten stelsel	76
deliberatie	19
democratie	16
-consensusdemocratie	25, 33, 47
-democratische waarden	18
-kiezersdemocratie	27, 48
-modelbenadering	21, 23
-participatiedemocratie	28, 48
-penduledemocratie	24, 33
-politieke theorie	16
dualisering	41, 50, 175, 222
G	
gemeenteraad	
-budgetrecht	179, 265, 272, 284
-controleerende rol	42, 207, 213, 248
-hoofdschap	37, 43, 145, 161, 186
-kaderstellende rol	45
Gemeentewet	
-1851	32
-1931	36
-1992	39, 174, 219
-2002	41
Grondwet	
-1815	31
-1848	31, 162
-1983	37, 115
H	
hoofdschap van de gemeenteraad	43
I	
inspraakverordening	40, 47
K	
kiesrecht	32, 35, 86, 114, 149

L	
lastverbod	34, 39, 146
-politieke partijen	148
-zelfbinding	152
lokale rekenkamer	222, 228
loting	130
M	
mandaat	78, 82
medebewind	166, 178, 218
P	
politieke cultuur	31
R	
referendum	38, 154
S	
subsidie	77, 278
V	
vertegenwoordiging	34, 40, 145
-evenredige vertegenwoordiging	35

